

Bilaga 4 – Inköpskort

Regionstyrelsen har i sin interna kontrollplan för 2025 tagit fram de områden som ska kontrolleras inom redovisning av ekonomi. Arbetet har bl.a. varit fokuserat på att följa upp hanteringen av regionens inköpskort. Granskningen syftar till att bedöma om den interna kontrollen är tillräcklig och att fånga upp avvikelser/poster som kan ha ekonomisk betydelse.

Regionen har upphandlat inköpskortet First Card. Inköpskortet är avsett att användas för mindre inköp i tjänsten när vanliga beställningsrutiner inte kan användas och för varor och tjänster där det inte finns avtal. Större inköp och inköp via avtalsleverantörer ska ske mot faktura. Gällande attestregler gäller även för kortfakturorna.

Närmast överordnad chef beslutar om vem som ska ha ett inköpskort. Ansökan om inköpskort görs i en e-tjänsten ”Inköpskort - beställning, ändring och avslut”.

Användning av inköpskortet regleras i ”Regler för inköpskort”.

Det finns ca 480 aktiva inköpskort som omsätter 3,6 mkr per år. Antal transaktioner avseende inköpskort för kontrollperioden 2025-05-01 – 2025-05-30 uppgår till ca 400, motsvarande ca 240 fakturor.

Kontrollmoment

Granskningen syftar till att kontrollera följsamhet mot gällande regelverk för inköpskort samt om inköp gjorts utanför gällande avtal. Regelverket för inköpskort omfattar 18 punkter varav följande punkter är relevanta att kontrollera:

1. Har gällande avtal följts vid inköp av varan/tjänsten?
2. Inköpskortet får endast användas för inköp av varor i tjänsten och får ej användas för privat bruk. Kortet får inte heller användas för förskottsbetalning för privata ändamål med reglering till regionen i efterhand.
3. Kontantuttag får ej göras i samband med inköp, om inget annat är överenskommet.

5. Specificerad moms ska begäras vid varje inköpstillfälle på både kvitto och köpnota.
6. Kvitto och köpnota ska alltid sparas, skannas in och bifogas fakturan från First Card i regionens elektroniska fakturahanteringssystem. På kvittot ska det klart och tydligt framgå vad köpet avser och vid behov ska anteckning med ytterligare information om syfte med köpet göras. Vid behov ska momsen på fakturan justeras i enlighet med momsen på inköpskvittot.
7. Fakturan ska beslutsattesteras av närmast överordnad chef eller dennes ersättare. Kortinnehavaren får inte själv beslutsattestera fakturan.
8. Kortinnehavaren ansvarar gentemot Region Gotland för samtliga inköp på inköpskortet. Vid avsaknad av kvittot får kortinnehavaren själv stå för kostnaden. Närmast överordnad chef ansvarar för att reglering sker. Reglering kan ske med löneavdrag.
9. Vid återköp/reklamation ska den återbetalda summan krediteras inköpskortet hos försäljningsstället. Mottagande av kontanter får ej ske.

Kontrollmetod

Det totala antalet transaktioner för kontrollperioden uppgår till ca 400. Ur det materialet har samtliga transaktioner tagits ut och kontrollgranskats enligt kontrollmoment beskrivet ovan, motsvarande ca 240 fakturor (verifikat). Samtliga nämnder/förvaltningar som har inköpskort har ingått i kontrollen.

Urvalet gjordes genom att alla fakturor från First Card som ankom till Region Gotland under perioden 2025-05-01 – 2025-05-31 stoppades i systemet efter beslutsattest för att genomgå en extra kontroll.

För varje inköp som avser någon form av representation har kontroll gjorts att det klart framgår vilket syftet är samt vilka som deltagit. Utan deltagarlista går det till exempel inte att avgöra om attestanten själv deltagit i aktiviteten. Kontroll har även gjorts på hur ingående moms hanterats samt på hur riktlinjer för attest följs avseende attestbehörigheter, att överordnad chef har attesterat fakturan samt att relevanta anteckningar gjorts och att underlag finns där så krävs som styrker verifikatet.

Resultatet har dokumenterats så att det framgår vilken verifikation som avses så att eventuella behov av och möjlighet till rättelser blir lättare att utföra.

Resultat

Resultatet visar att 304 transaktioner (72%) av urvalet inte har ett godkänt resultat. Framkomna brister redovisas enligt nedan.

Inköp utanför avtal

Merparten av ej godkända transaktioner är att inköp har gjorts utan att följa de avtal som regionen har upphandlat. Samtliga köp gjorda hos Coop respektive Ica exklusive Ica i Slite, avseende fika till möten eller uppvaktning har inte godkänts då sådana inköp ska göras antingen via vår upphandlade cateringleverantör eller via det så kallade ”Matkasseavtalet”.

Styrka samband med verksamheten

Uppgift om syfte med inköpen saknas ofta då det inte framgår, eller är otydligt, till vad eller vem inköpet har gjorts.

Avsaknad av kvitton/underlag

Underlag från inköpstillfället som kvitto eller andra bilagor som klargör inköpet saknas vid redovisningen. Här kan inte kontroll av syfte utföras, inte heller så kan eventuella fel i momshanteringen kontrolleras. Med andra ord medför saknade underlag en rad följdbrister.

Felaktig momsredovisning

Felaktig redovisning av ingående moms finns trots att det framgår av bifogade kvitton att moms finns. Vid hantering av fakturan måste alla kvitton för de inköp som fakturan omfattar kontrolleras manuellt och ingående moms justeras på fakturan. Här ingår även de fall där ingående moms har redovisats men där underlag saknas eller är bristfälliga så att det inte går att säkerställa att ingående moms redovisats korrekt.

Attest av eget köp

Beslutsattest har utförts av kortinnehavaren själv, vilket inte är godkänt. Vid ett antal tillfällen har attest utförts av den som deltagit vid exempelvis uppvaktning eller möte.

Privata inköp

Resultatet visar inga tecken på att inköp är gjorda för privat bruk. Vid ett tillfälle har det av misstag gjorts ett privat inköp. Det är hanterat i verksamheten.

Analys/slutsats

Granskningen visar att den interna kontrollen avseende hantering av inköp med inköpskort inom Region Gotlands berörda verksamheter inte fungerar tillfredställande. Kontrollen bedöms som ej godkänd.

Kontrollen har utgått från samtliga inköp gjorda med inköpskort under april 2025 och som fakturerats i maj 2025. Bedömningen är att även om inköp gjorts utanför avtal så verkar inköpen vara rimliga i de verksamheter som de är gjorda. Om något inköp använts för privat bruk därefter är inte kontrollerat. Berörda verksamheter är inte tillfrågade om gjorda inköp.

Det är viktigt att verksamheten klargör syftet med inköpet så att sambandet med verksamheten går att styrka. Ett underlag kan visserligen visa exakt vad som köpts, men inte till vad det använts. Här kan det finnas inslag av verksamhetsanknutna inköp som är självklara för gransknings- och beslutsattestanter men som inte går eller är svåra att utläsa vid efterkontroll.

I takt med att de webbaserade handelsplatserna blivit fler har utlandsköpen ökat. Vid köp på sådana handelsplatser är det svårt att avgöra från vilket land man gör inköpet då betalning sker i svenska kronor. Det går inte heller att åberopa omvänd skattskyldighet i samband med inköpen vilket gör att den ingående momsen inte går att lyfta i det svenska momssystemet utan istället blir en kostnad för regionen. Vid

köp från företag inom EU gäller så kallad omvänd skattskyldighet. Leverantören ska då inte debitera utgående moms på försäljningen utan det är regionen som köpare som ansvarar för att redovisa både utgående och ingående moms till Skatteverket. Även vid import från länder utanför EU uppstår samma problem med ingående moms.

I kontrollerat urval fanns inga krediteringar eller kontantuttag. Det fanns verifikat med information om att avsaknad av underlag lett till löneavdrag. Frågan här är hur brett det ska granskas för att i så fall säkerställa att krediteringar sker tillbaka till kortet eller att löneavdrag faktiskt har skett.

Åtgärd

Det kan konstateras att det finns brister i efterlevnaden av regelverket som gör att en översyn av reglerna för inköpskort behöver göras.

Arbete pågår med att ta fram åtgärdsförslag men resultatet behöver analyseras mer. Förvaltningarnas ekonomichefer har och kommer ytterligare involveras i arbetet med att ta fram konkreta åtgärder för att komma till rätta med problemen. Enligt den ordinarie processen för uppföljning av intern kontroll kommer åtgärdsförslagen som genomförts rapporteras efter halvårsskiftet 2026.

Kontroll utförd av:

Cisela Johansson, systemadministratör verksamhetssystem ekonomi, RSF ekonomiservice

Emma Löfgren, systemadministratör verksamhetssystem ekonomi, RSF ekonomiservice

Gunilla Malmström, systemadministratör verksamhetssystem ekonomi, RSF ekonomiservice

Maria Gustafsson, systemadministratör verksamhetssystem ekonomi, RSF ekonomiservice

Pernilla Johnsson, ekonom, RSF ekonomistöd

Zebastian Ekedahl, ekonomicontroller, RSF ekonomistöd

Kontrollansvarig:

Marlene Bernfalk Karlsson, tf ekonomidirektör